

i.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till i.esd.remisser@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU 2021:9 – Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen (dnr I2021/00503)

Pensionsmyndigheten lämnar nedan sina synpunkter på rubricerat betänkande.

Avsnitt 4.2.2 (Bevisverkan)

Pensionsmyndigheten hanterar i dagsläget inte några avancerade elektroniska underskrifter inom ramen för myndighetens självbetjäningstjänster. Kravet på elektroniska underskrifter i 111 kap. 5 § första stycket och 111 kap. 6 § andra stycket socialförsäkringsbalken (2010:110) innebär att det räcker med vad utredningen kallar en enkel elektronisk underskrift i eIDAS-förordningen ("Uppgifter i elektronisk form som är fogade till eller logiskt knutna till andra uppgifter i elektronisk form och som används av undertecknaren för att skriva under.").

Pensionsmyndigheten har hittills inte sett ett behov av att kraven ställs högre än så i den nationella regleringen av framställandet av e-underskrifter vid användandet av myndighetens självbetjäningstjänster. De uttalanden om bevisbörda som Högsta domstolen gjorde i det mål som delvis återges i betänkandet indikerar dock att användandet av s.k. enkla underskrifter kan medföra en risk för myndigheter att behöva lägga ned betydande resurser på att behöva bevisa att en sådan underskrift är äkta vid en rättslig tvist. Möjligen bör det därför utredas vidare vilka möjligheter berörda myndigheter har att vid rättstvister eller av andra skäl utreda misstankar om att någon obehörigen har ansökt om en förmån i annans namn genom en enkel elektronisk underskrift. Om detta är förenat med stora svårigheter bör det övervägas om lagstiftaren i högre utsträckning än idag borde ställa formkrav på avancerade elektroniska underskrifter där kraven idag är lägre.

Avsnitt 8.4.2 (En nationell valideringstjänst)

Pensionsmyndigheten ställer sig positiv till inrättandet av en förvaltningsgemensam valideringstjänst vid Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) som stödjer validering av såväl utländska som svenska elektroniska underskrifter och stämplor. Pensionsmyndigheten framhåller dock att det är av oerhört stor vikt att tjänsten utformas på ett IT-säkerhetsmässigt korrekt sätt och kontinuerligt utvecklas enligt rådande IT-säkerhetspraxis, metoder och teknik på marknaden.

www.pensionsmyndigheten.se

Pensionsmyndigheten

Box 38190

100 64 Stockholm

Telefon

0771-771 771

E-post

registrator@pensionsmyndigheten.se

Org.nr

202100-6255

Avsnitt 8.5.4 (Valideringsintyg)

Pensionsmyndigheten delar utredningens bedömning att användandet av valideringsintyg potentiellt kan utgöra en lämplig lösning för problematiken med bevarandet av elektroniskt undertecknade och stämplade handlingar och att frågan bör utredas vidare. Myndigheten tillstyrker därför att Riksarkivet och DIGG får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att använda valideringsintyg som metod för att bevara undertecknade och stämplade handlingars giltighet inom ramen för den föreslagna nationella valideringstjänsten.

Avsnitt 8.5.5 (Utredningsuppdrag till Riksarkivet)

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslaget att Riksarkivet ska få i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa generella bestämmelser och/eller annat stöd avseende bevarande av elektroniskt undertecknade eller stämplade handlingar. Då sådant stöd ofta blir aktuellt i samband med att signeringstjänster ska avropas från ramavtal upphandlade av Kammarkollegiet och i linje med DIGG:s vägledningar utgår vi ifrån att de vägledningar och föreskrifter som på sikt tas fram av Riksarkivet stäms av med Kammarkollegiet och DIGG innan de fastställs.

Riksarkivets mandat att utfärda föreskrifter med stöd av arkivförordningen (1991:446) gäller framställning och hantering av allmänna handlingar i linje med bestämmelserna i arkivlagen. Pensionsmyndigheten föreslår att Infrastrukturdepartementet själva utreder behovet av sådana bestämmelser som det inte ankommer på Riksarkivet att besluta om – t.ex. behovet av bestämmelser om bevarande av funktionalitet för kontroll av underskrifter knutna till elektroniska handlingar, som knappast kan sägas följa av huvudregeln om bevarande av allmänna handlingar i arkivlagen. Kraven i arkivförfattningarna handlar som vi ser det framför allt om krav på framställningen av de allmänna handlingarna som sådana (format m.m.) och krav på bevarandet av dem fram tills dess att eventuell gallring kan ske.

Avsnitt 8.7 (Förslag att DIGG ska främja ökat användande av elektroniska stämplar)

Pensionsmyndigheten ställer sig positiv till utredningens förslag att DIGG bör främja en ökad användning av elektroniska stämplar.

Pensionsmyndigheten noterar att utredningen uttrycker uppfattningen att den enda avgörande skillnaden mellan elektroniska stämplar och elektroniska underskrifter vad avser deras juridiska funktion är att de förra är utställda av juridiska personer och de senare av enskilda personer. Pensionsmyndighetens erfarenhet är att elektroniska stämplars funktion ofta också är att intyga att en tidigare inkommen handling underskrift vid undertecknandet var i sin ordning och inte spärrad. De utgör då snarare kontrasigneringar av en sekundär utställare (myndigheten) än originalunderskrifter gjorda av en ursprunglig utställare (den enskilde). I praktiken utgör stämpeln i dessa fall en ny handling som knyts till den först inkomna och underskrivna handlingen med vissa uppgifter (ingivare, tidpunkt, utfall av kontroll m.m.). I det att det inte finns möjligheter att verifiera signaturer mot en eID-tjänst i efterhand (d.v.s.

2021-08-10

Er ref. I2021/00503
Dnr/Ref. VER 2021-193

det går inte att säkerställa att en given e-legitimation var giltig vid en annan tidpunkt än nutid) gjorde Pensionsmyndigheten för några år sedan bedömningen att värdet av sådana kontrasigneringar (i form av elektroniska stämplat) som garant för det ursprungliga skicket kan ifrågasättas. Sedan dess har därför inga kontrasigneringar skett.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Daniel Barr efter föredragning av enhetschefen Håkan Wikander. I beredningen av ärendet har IT-specialisten Eva Lindhag, juristen Staffan Agelii, huvudarkivarien Andreas Ljung, IT-arkitekten Fredrik Svensson, IT-säkerhetsspecialisten Fredrik Ringdén, samt verksamhetsutvecklaren Per Henriksson deltagit.

Daniel Barr

Håkan Wikander